

Przedmiotowy system oceniania z przedmiotu historia i społeczeństwo

I. Co sprawdzamy i oceniamy? Poziom opanowania wymagań edukacyjnych niezbędnych w procesie kształcenia i oceniania

1. Wiedza: zapamiętywanie i zrozumienie wiadomości,
2. Umiejętności: zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych,
3. Wartości: stosunek do przeszłości, przyjmowane postawy

II. Jak sprawdzamy poziom opanowania wymagań edukacyjnych? Formy sprawdzania opanowania wiadomości i umiejętności

1. Prace pisemne m.in.:
 - a. Sprawdziany
 - zasadniczo obejmują wiadomości i umiejętności z jednego działu,
 - trwają zazwyczaj jedną lekcję,
 - są zapowiadane (ze wskazaniem zakresu wymagań) na tydzień przed terminem ich przeprowadzenia
 - są obowiązkowe (nie można zgłosić nieprzygotowania do nich, by uniknąć pisania)
 - b. Kartkówki
 - obejmują nie więcej niż trzy ostatnie tematy,
 - trwają ok. 15-20 minut,
 - nie muszą być zapowiadane,
 - są obowiązkowe (nie można zgłosić nieprzygotowania do nich, by uniknąć pisania)
 - c. Prace domowe
 - wypowiedzi na zadany przez nauczyciela temat lub wskazane do wykonania zadania, polecenia
 - d. Wykonanie zadań w zeszytach ćwiczeń
2. Wypowiedzi ustne, m.in.:
 - a. Odpowiedzi na pytania nauczyciela
 - b. Udział w dyskusji
 - c. Prezentacje zdobytych wiadomości i informacji
 - d. Prezentacje prac grupy
3. Prace i działania praktyczne, m.in.:
 - a. Praca z mapą
 - b. Praca z tekstem źródłowym
 - c. Praca w grupie
 - d. Prace plastyczne – liczy się wartość merytoryczna a nie estetyczna
 - e. Afisze, plakaty, prezentacje
 - f. Pozyskiwanie i gromadzenie informacji, w tym prace nadprogramowe i nieobowiązkowe

III. Częstotliwość sprawdzania poziomu opanowania wymagań edukacyjnych

1. Prace pisemne
 - a. Sprawdziany – po zakończeniu kolejnego działu, powinny być sprawdzone i oddane uczniom po tygodniu
 - b. Kartkówki – wg uznania nauczyciela, powinny być sprawdzone i oddane uczniom na następnej lekcji
 - c. Prace domowe – wg uznania nauczyciela, powinny być sprawdzone i oddane uczniom po tygodniu
 - d. Wykonanie zadań w zeszytach ćwiczeń – wg uznania nauczyciela, powinny być sprawdzone i oddane uczniom po tygodniu
2. Wypowiedzi ustne
 - a. Odpowiedzi na pytania nauczyciela – na bieżąco, wg uznania nauczyciela
 - b. Udział w dyskusji – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - c. Prezentacje zdobytych wiadomości i informacji – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji

- d. Prezentacje prac grupy – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
- 3. Prace i działania praktyczne
 - a. Praca z mapą – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - b. Praca z tekstem źródłowym – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - c. Praca w grupie – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - d. Prace plastyczne – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - e. Afisze, plakaty, prezentacje – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
 - f. Pozyskiwanie i gromadzenie informacji, w tym prace nadprogramowe i nieobowiązkowe – na bieżąco, o ile wynika z przebiegu lekcji
- 4. Aktywność – na bieżąco, na każdej lekcji

IV. Oceny poziomu opanowania wymagań edukacyjnych

- 1. Oceny są zapisywane w dzienniku cyframi 1,2,3,4,5,6 w odpowiednich rubrykach, np.: odpowiedź, aktywność, praca w grupie, sprawdzian, kartkówka, praca domowa, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy.
- 2. Przy ocenie mogą być stosowane znaki + lub – wskazujące na zróżnicowanie poziomu opanowania wymagań.
- 3. Aktywność ucznia na lekcji można oceniać wpisując do dziennika znak plus +, a brak aktywności wpisując znak minus -. Trzeci + oznacza ocenę bdb, a trzeci – ocenę niedostateczną. Za szczególny udział ucznia w lekcji nauczyciel może wystawić z aktywności ocenę celującą lub bdb.
- 4. W dzienniku mogą być odnotowane m.in.:
 - a. brak przygotowania do lekcji (maksymalnie dwa razy w półroczu) – skrót np.,
 - b. brak zeszytu – skrót bz,
 - c. brak pracy – skrót bp,
 - d. uczeń nieobecny – skrót nb
- 5. Oceny sprawdzianów i kartkówek
 - a. Jeśli w sprawdzianie lub kartkówce znajdują się wymagania wykraczające poza podstawę programową stosuje się skalę ocen od 1 do 6. Jeśli tych wymagań nie ma stosuje się skalę od 1 do 5.
 - b. Poszczególne oceny są zasadniczo ustalane wg skali:
 - Bardzo dobry 100-90%
 - Dobry 89-79%
 - Dostateczny 78-68%
 - Dopuszczający 67-51%
 - Niedostateczny 50-0%Ocenę celującą uczeń może otrzymać po spełnieniu wymagań na ocenę bdb i poprawnym wykonaniu zadań sprawdzających wymagania wykraczające poza podstawę programową.
 - c. Skala ocen powinna być podana do każdego sprawdzianu.
- 6. Kryteria oceny pracy w grupie
 - a. zaangażowanie w pracę grupy,
 - b. realizacja wyznaczonego zadania,
 - c. pełnione role i funkcje,
 - d. umiejętność pracy w grupie.

V. Poprawa uzyskanych ocen – zgodnie ze Statutem Szkoły

- 1. Dopuszcza się poprawianie ocen częściowych, ale wyłącznie z odpowiedzi ustnych, sprawdzianów oraz pisemnych prac domowych.
- 2. Uczeń może poprawić uzyskaną w wymienionych przypadkach ocenę do 2 tygodni po jej otrzymaniu i po wcześniejszym uzgodnieniu terminu oraz zasad z nauczycielem.

VI. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen

1. Klasa IV

- a. ocena dopuszczająca – poziom wymagań koniecznych – uczeń:
 - opanował treści konieczne, posiadana wiedza jest jednak fragmentaryczna,
 - z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w wiadomościach i umiejętnościach,
 - uczeń ma trudności z odczytaniem różnych tekstów kultury,

- rozumie jedynie proste pojęcia, posługując się nimi biernie,
 - jedynie z pomocą nauczyciela odczytuje dane z tekstu źródłowego, mapy,
 - nie potrafi obliczyć czasu pomiędzy datami,
 - ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu,
 - w minimalnym stopniu opanował zagadnienia omawiane na lekcjach (nazwy epok, imiona i osiągnięcia głównych bohaterów historycznych),
 - korzysta z podręcznika i zeszytu ćwiczeń jedynie z pomocą nauczyciela,
 - postawa ucznia jest często bierna, ale wykazuje on chęć współpracy z nauczycielem i zespołem klasowym.
- b. ocena dostateczna - poziom wymagań podstawowych – uczeń:
- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie,
 - zna najważniejsze postacie i ich rolę w ważnych wydarzeniach historycznych,
 - zna i rozumie podstawowe pojęcia,
 - umie nazwać poznane epoki,
 - z pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni,
 - dostrzega podstawowe okoliczności ważnych wydarzeń,
 - formułuje krótkie wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat,
 - dostrzega podstawowe związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
 - samodzielnie wykonuje proste zadania i ćwiczenia z podręcznika oraz zeszytu ćwiczeń,
 - prowadzi zeszyt przedmiotowy, wykonuje proste prace domowe,
 - współpracuje z nauczycielem i zespołem klasowym.
- c. ocena dobra - poziom wymagań rozszerzających – uczeń:
- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie, oblicza czas pomiędzy wydarzeniami
 - zna postaci historyczne i ich dokonania,
 - prawidłowo posługuje się terminologią historyczną,
 - popełnia niewielkie błędy w umiejscawianiu wydarzeń w przestrzeni,
 - dostrzega związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
 - zna najważniejsze osiągnięcia, które składają się na dziedzictwo kulturowe,
 - wyjaśnia, na prostych przykładach, zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
 - odczytuje różne teksty kultury,
 - dobrze formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne,
 - samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
 - aktywnie pracuje na lekcji,
 - systematycznie odrabia prace domowe, współpracuje w grupie zadaniowej,
 - dobrze wykonuje różne rodzaje ćwiczeń.
- d. ocena bardzo dobra – poziom wymagań dopełniających – uczeń:
- opanował pełny zakres wiedzy objęty programem nauczania w klasie 4,
 - swobodnie posługuje się osią czasu,
 - zna postaci historyczne i rozumie ich dokonania,
 - poprawnie rozumie oraz sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą,
 - samodzielnie rozwiązuje wskazane zadania problemowe: praktyczne i teoretyczne,
 - zna przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych,
 - analizuje teksty źródłowe na wymaganym poziomie,
 - potrafi wyszukać dodatkowe informacje,
 - formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne,
 - aktywnie pracuje w zespole zadaniowym,
 - systematycznie przygotowuje się do zajęć,
 - odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.
- e. ocena celująca – poziom wymagań wykraczających – uczeń:
- opanował kompetencje określone we wszystkich poziomach,
 - swobodnie posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi je zastosować w sytuacjach problemowych,

- analizuje wskazane zjawiska i fakty historyczne,
 - ocenia rolę postaci historycznych,
 - jest twórczy, przygotowuje prace dodatkowe,
 - wyszukuje i gromadzi zdobyte informacje,
 - jest krytyczny, używa odpowiedniej argumentacji,
 - osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach z przedmiotu,
 - planuje i organizuje swoją pracę.
- f. ocena niedostateczna - uczeń:
- ma poważne braki w podstawowych wiadomościach,
 - nie opanował treści koniecznych,
 - nie potrafi odczytywać tekstów kultury oraz prostych tekstów podręcznikowych,
 - nie potrafi odtworzyć kluczowych elementów materiału opracowanego na lekcji,
 - nie rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w opisach: map, schematów,
 - nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi ustnej,
 - nie wykonuje prac domowych, jest bierny, nie przejawia zainteresowania przedmiotem,
 - nie podejmuje współpracy z nauczycielem i zespołem klasowym,
 - nie wyraża chęci poprawy uzyskanych ocen.

2. Klasa V

- a. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści konieczne – nazwy epok: starożytność, średniowiecze; wybrane osiągnięcia cywilizacyjne: ludów Mezopotamii, Egipcjan, Greków i Rzymian; wybrane wydarzenia i postaci z historii Polski ukazane w podręczniku,
 - wyjaśnia znaczenie prostych pojęć przy pomocy nauczyciela,
 - ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu,
 - nie potrafi obliczyć czasu pomiędzy datami,
 - nie potrafi samodzielnie zbudować poprawnej wypowiedzi na dany temat (ustnej i pisemnej),
 - korzysta z podręcznika i zeszytu ćwiczeń jedynie przy pomocy nauczyciela,
 - postawa ucznia jest najczęściej bierna, ale wykazuje on chęć współpracy z nauczycielem,
 - w realizacji zadań grupowych prezentuje postawę bierną, jednak przy pomocy nauczyciela odtwarza efekt pracy kolegów,
 - z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w wiadomościach i umiejętnościach.
- b. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści podstawowe – nazwy epok: starożytność, średniowiecze; wybrane osiągnięcia cywilizacyjne: ludów Mezopotamii, Egipcjan, Greków i Rzymian; ważne fakty z historii Polski ukazane w podręczniku, rozumie rolę głównych postaci w ważnych wydarzeniach historycznych,
 - posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie
 - z pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni historycznej,
 - z pomocą nauczyciela odczytuje informacje przedstawione na mapie
 - zna i rozumie podstawowe pojęcia,
 - formułuje krótkie wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat,
 - z pomocą nauczyciela odczytuje informacje zawarte w tekście źródłowym,
 - dostrzega proste związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
 - wykazuje niewielką aktywność na lekcji, ale chętnie współpracuje z grupą podczas realizacji zadań i projektów grupowych,
 - samodzielnie wykonuje proste zadania i ćwiczenia z podręcznika i zeszytu ćwiczeń,
 - prowadzi zeszyt przedmiotowy, samodzielnie wykonuje proste prace domowe.
- c. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści rozszerzające (kompetencje określone w poziomach I i II) – nazwy i ramy chronologiczne epok: starożytności i średniowiecza; dostrzega i omawia ich cechy charakterystyczne; osiągnięcia cywilizacyjne: ludów Mezopotamii, Egipcjan, Greków i Rzymian, pamięta i interpretuje ważne wydarzenia z historii Polski, dokonuje ich porównania; zna i rozumie rolę postaci w ważnych wydarzeniach historycznych,

- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie; oblicza czas pomiędzy wydarzeniami,
 - prawidłowo posługuje się pojęciami,
 - dostrzega związki przyczynowo – skutkowe pomiędzy wydarzeniami,
 - odczytuje różne teksty kultury,
 - zna najważniejsze osiągnięcia, które składają się na dziedzictwo kulturowe,
 - rozpoznaje i omawia dzieła architektury i sztuki,
 - prawidłowo odczytuje informacje kartograficzne i statystyczne,
 - poprawnie formułuje dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne,
 - samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
 - systematycznie odrabia prace domowe,
 - chętnie i aktywnie współpracuje w grupie zadaniowej.
- d. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści dopełniające (kompetencje określone w poziomach II i III) – nazwy i ramy chronologiczne epok; starożytności i średniowiecza; dostrzega i omawia cechy charakterystyczne, dokonuje ich porównania; analizuje i porównuje osiągnięcia cywilizacyjne: ludów Mezopotamii, Egipcjan, Greków, i Rzymian oraz wydarzenia i osiągnięcia kulturowe w dziejach Polski; zna i rozumie rolę postaci w wydarzeniach historycznych,
 - opanował pełny zakres wiedzy objęty programem nauczania w klasie piątej,
 - swobodnie posługuje się osią czasu,
 - zna przyczyny, i przebieg i skutki wydarzeń historycznych,
 - analizuje teksty źródłowe na wymaganym poziomie,
 - poprawnie rozumie i posługuje się zdobytą wiedzą,
 - potrafi wyszukiwać dodatkowe informacje,
 - formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne,
 - sprawnie analizuje dane umieszczone na mapach, wykresach, tabelach,
 - uczestniczy aktywnie w pracy grupowej,
 - systematycznie przygotowuje się do zajęć,
 - odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.
- e. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści wykraczające poza program nauczania – poszerza swą wiedzę dotyczącą epok: starożytności i średniowiecza; w szczególności ich osiągnięć cywilizacyjnych,
 - ocenia rolę postaci historycznych,
 - swobodnie posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi stosować je w sytuacjach problemowych,
 - analizuje wskazane zjawiska i fakty historyczne,
 - jest samodzielny i twórczy, przygotowuje prace dodatkowe,
 - w pracy grupowej jest liderem grupy, ma ciekawe pomysły, pomaga kolegom w pracy,
 - wyszukuje, gromadzi i segreguje zdobyte informacje,
 - osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych,
 - planuje i organizuje swoją pracę,
- f. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
- nie opanował treści koniecznych – wykazuje poważne braki w podstawowych wiadomościach dotyczących epok: starożytności i średniowiecza,
 - nie potrafi lokalizować wydarzeń na osi czasu, nie potrafi określić wieku i jego połowy,
 - nie potrafi odczytać prostych tekstów podręcznikowych oraz tekstów kultury,
 - nie potrafi odtworzyć najważniejszych elementów materiału opracowanego podczas lekcji,
 - nie rozumie podstawowych symboli występujących w pisach : map, schematów,
 - nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi ustnej,
 - nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,
 - nie wykonuje zadań i ćwiczeń, nie wykazuje chęci współpracy z nauczycielem,
 - pozostaje bierny podczas pracy w grupie zadaniowej,
 - nie wykonuje prac domowych, jest bierny, nie przejawia zainteresowania przedmiotem,
 - nie wyraża chęci poprawy uzyskanych ocen.

3. Klasa VI

Wymagania konieczne (I.) – ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne – nazwy epok: nowożytność, wiek XIX, epoka współczesna; wybrane osiągnięcia cywilizacyjne tych epok; szczególnie ważne fakty, główne postaci historyczne,
- wyjaśnia znaczenie prostych pojęć przy pomocy nauczyciela,
- ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu,
- nie potrafi samodzielnie obliczyć czasu pomiędzy datami,
- nie potrafi samodzielnie zbudować poprawnej wypowiedzi na dany temat (ustnej i pisemnej),
- nie potrafi korzystać z mapy,
- korzysta z podręcznika i zeszytu ćwiczeń jedynie z pomocą nauczyciela,
- postawa ucznia jest najczęściej bierna, ale wykazuje on chęć współpracy z nauczycielem,
- w realizacji zadań grupowych prezentuje postawę bierną, przy pomocy nauczyciela odtwarza efekty pracy kolegów,
- z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Wymagania podstawowe (II.) – ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści podstawowe (kompetencje określone w poziomie I.) – nazwy epok: nowożytność, wiek XIX,
- epoka współczesna; wybrane osiągnięcia cywilizacyjne tych epok; szczególnie ważne fakty, główne postaci historyczne,
- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie,
- z pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni historycznej,
- z pomocą nauczyciela odczytuje informacje przedstawione na mapie,
- zna i rozumie podstawowe pojęcia,
- formułuje krótkie wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat,
- z pomocą nauczyciela odczytuje informacje z tekstu źródłowego,
- rozpoznaje cechy charakterystyczne budowli w stylu renesansowym,
- dostrzega proste związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
- wykazuje niewielką aktywność na lekcji, ale chętnie współpracuje z grupą podczas realizacji zadań i projektów grupowych,
- samodzielnie wykonuje proste zadania i ćwiczenia z podręcznika i zeszytu ćwiczeń,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy, samodzielnie wykonuje proste prace domowe.

Wymagania rozszerzające (III.) – ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści rozszerzające (kompetencje określone w poziomach I. i II.) – nazwy i ramy chronologiczne epok: nowożytność, wiek XIX, epoka najnowsza; dostrzega i omawia ich cechy charakterystyczne; zna osiągnięcia cywilizacyjne tych epok; dokonuje ich porównania; zna i rozumie rolę postaci w ważnych wydarzeniach historycznych,
- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie; oblicza czas pomiędzy wydarzeniami,
- prawidłowo posługuje się pojęciami,
- dostrzega związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy wydarzeniami,
- odczytuje różne teksty kultury,
- zna najważniejsze osiągnięcia, które składają się na dziedzictwo kulturowe,
- rozpoznaje i omawia dzieła architektury i sztuki odrodzenia,
- prawidłowo odczytuje informacje kartograficzne i statystyczne,
- dobrze formułuje dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
- systematycznie odrabia prace domowe,
- chętnie i aktywnie współpracuje w grupie zadaniowej.

Wymagania dopełniające (IV.) – ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści dopełniające (kompetencje określone w poziomach I.–III.) – nazwy i ramy chronologiczne epok: nowożytność, wiek XIX, epoka najnowsza; dostrzega i omawia ich cechy

charakterystyczne, dokonuje ich porównania; analizuje i porównuje osiągnięcia cywilizacyjne tych epok; zna i rozumie rolę postaci w wydarzeniach historycznych,

- opanował pełny zakres wiedzy objęty programem nauczania w klasie szóstej,
- swobodnie posługuje się osią czasu,
- zna przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych,
- analizuje teksty źródłowe na wymaganym poziomie,
- poprawnie rozumuje i posługuje się zdobytą wiedzą,
- potrafi wyszukiwać dodatkowe informacje,
- formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne,
- sprawnie analizuje dane umieszczone na mapach, wykresach, w tabelach, diagramach,
- uczestniczy aktywnie w pracy grupowej,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć,
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Wymagania wykraczające poza program nauczania (V.) – ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści wykraczające poza program nauczania (kompetencje określone w poziomach I.– IV.) – poszerza swą wiedzę dotyczącą epok: nowożytność, wiek XIX, epoka współczesna; w szczególności ich osiągnięć cywilizacyjnych,
- ocenia rolę postaci historycznych,
- swobodnie posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi stosować je w sytuacjach problemowych,
- analizuje wskazane zjawiska i fakty historyczne,
- jest samodzielny i twórczy, przygotowuje prace dodatkowe,
- w pracy grupowej jest liderem grupy, ma ciekawe pomysły, pomaga kolegom w pracy,
- wyszukuje, gromadzi i segreguje zdobyte informacje,
- osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych,
- planuje i organizuje swoją pracę.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści koniecznych – wykazuje poważne braki w podstawowych wiadomościach dotyczących epok: nowożytnej i najnowszej,
- nie potrafi lokalizować wydarzeń na osi czasu, nie potrafi określić wieku i jego połowy,
- nie potrafi odczytać prostych tekstów podręcznikowych oraz tekstów kultury,
- nie potrafi odtworzyć najważniejszych elementów materiału opracowanego podczas lekcji,
- nie rozumie podstawowych symboli występujących w opisach map, schematów, diagramów, tabel,
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi ustnej,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,
- nie wykonuje zadań i ćwiczeń, nie wykazuje chęci współpracy z nauczycielem, pozostaje bierny podczas pracy
- w grupie zadaniowej,
- nie wykonuje prac domowych, jest bierny, nie przejawia zainteresowania przedmiotem,
- nie wyraża chęci poprawy uzyskanych ocen.